

Vyvěšeno dne: 31. 7. 2026

Svěšeno dne: 14. 8. 2026

Radka Kratochvílová

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Tomáše Kocourka právní věci žalobce: **Jaroslav Švenda**, zast. Mgr. Alicí Benešovou, advokátkou, se sídlem Míru 21/17, Rokycany, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 7. 2024, č. j. RN-[obsahuje citlivé údaje]-315-MSČ, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 15. 1. 2026, č. j. 35 Ad 40/2024-45,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 15. 1. 2026, č. j. 35 Ad 40/2024-45 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaná v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí ze dne 8. 4. 2024, č. j. R-8.4.2024-426/[obsahuje citlivé údaje], jímž žalovaná žalobci od 7. 3. 2024 přiznala invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně ve výši 8.263 Kč. Podle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu z téhož dne byl žalobce podle § 39 odst. 1 a § 39 odst. 2 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, uznán od 21. 4. 2023 invalidním pro invaliditu prvního stupně, jelikož z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jeho pracovní schopnost poklesla o 35 %.

[2] Žalobu žalobce proti tomuto rozhodnutí žalované zamítl Krajský soud v Plzni nadepsaným rozsudkem. V rámci řízení o žalobě nechal krajský soud vypracovat Posudkové komisi Ministerstva práce a sociálních věcí v Plzni (dále též „PK MPSV“) posudek ze dne 27. 11. 2024, č. j. SZ/2024/1557-PL-11, z něž při posouzení věci vycházel. Konstatoval, že PK MPSV nezvýšila horní míru poklesu pracovní schopnosti žalobce podle § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), z důvodu profese stěžovatele. Profesi žalobce PK MPSV zohlednila již při stanovení míry poklesu jeho pracovní schopnosti v rámci základního procentního rozmezí. Komorbidity žalobce nemají dopad na míru ztráty jeho pracovní schopnosti. Krajský soud neshledal žádné vady posudku PK MPSV, které by měly vliv na výsledné hodnocení poklesu pracovní schopnosti žalobce. Posudek PK MPSV

krajský soud vyhodnotil jako úplný a přesvědčivý. Jasně z něj plyne, že pokles pracovní schopnosti žalobce odpovídá 40%, což podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění odpovídá invaliditě prvního stupně. Nesouhlasu žalobce s tím, že by v jeho případě bylo možné snižovat výši invalidního důchodu o vyloučené doby pojištění krajský soud nepřisvědčil, neboť žalobci nebyla snížena výše invalidního důchodu kvůli nezohlednění vyloučených dob pojištění.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. Namítl nedostatečné vypořádání námítky, že z důvodu jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je nutné vycházet z kapitoly [obsahuje citlivé údaje] vyhlášky o posuzování invalidity. Míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatele je v rozmezí 50 - 70 %, tj. odpovídá minimálně invaliditě II. stupně.

[4] PK MPSV nepřistoupila ke zvýšení míry poklesu pracovní schopnosti stěžovatele podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity. Stěžovatel s tímto závěrem nesouhlasí. Pokud PK MPSV profesní zařazení stěžovatele zohlednila do základního procentního rozmezí, učinila tak nesprávně a zkrátila stěžovatele na jeho právech. Dále to zakládá nezákonnost a nepřezkoumatelnost jejího posudku. Základní procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanovuje výhradně podle zdravotního postižení podle vyhlášky o posuzování invalidity. Profesní zařazení se posuzuje samostatně za podmínek § 3 téže vyhlášky následně, nikoliv v rámci základního posouzení míry poklesu pracovní schopnosti.

[5] Krajský soud své rozhodnutí založil pouze na posudkovém závěru posudku PK MPSV. Jeho povinností však bylo zabývat se všemi uplatněnými žalobními námitkami a provést přezkum žalobou napadeného rozhodnutí. Soud se všemi námitkami stěžovatele nezabýval. Ze strany krajského soudu nedošlo k řádnému posouzení námítky stěžovatele, že bylo povinností vycházet z § 3 vyhlášky o posuzování invalidity, kterou se míra poklesu pracovní schopnosti posuzovaného může zvýšit o 10 procentních bodů. Svým závěrem, že nemá výtek proti posudkovému závěru PK MPSV, krajský soud založil nezákonnost a nepřezkoumatelnost kasační stížností napadeného rozsudku a došlo k porušení práv stěžovatele.

[6] Posudkovým závěrem byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti stěžovatele o 40 %. Při zohlednění a správné aplikaci § 3 vyhlášky o posuzování invalidity, a to jak z důvodu jeho dalších zdravotních postižení, tak jeho profese (stěžovatel je manuálním dělníkem a není z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopen pokračovat v této činnosti nebo je toho schopen s velmi velkým omezením), by došlo k navýšení míry poklesu pracovní schopnosti stěžovatele o 10%, čímž by byly dány podmínky pro přiznání invalidity druhého stupně.

[7] V jedné ze žalobních námítek stěžovatel nesouhlasil s tím, že by v jeho případě byly splněny zákonné podmínky pro snížení výměry o tzv. vyloučené doby pojištění. Stěžovatel byl vždy zaměstnán, popř. byl osobou samostatně výdělečně činnou a od 22. 6. 1999 do 8. 3. 2021 byl ve výkonu vazby. Krajský soud se touto žalobní námitkou nezabýval. Tím zatížil řízení vadou, která měla za následek nezákonné rozhodnutí.

[8] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení kasační stížnosti

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen

pokračování

advokátkou. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost je též přijatelná z důvodu nerespektování judikatury NSS krajským soudem.

[10] Kasační stížnost je důvodná.

[11] Podle § 2 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity *pro stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti je nutné určit zdravotní postižení, která jsou příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce, a jejich vliv na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.*

[12] Podle odst. 2 téhož ustanovení, *je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.*

[13] Podle § 3 odst. 2 téže vyhlášky *v případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce má takový vliv na jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace, že pokles pracovní schopnosti pojištěnce je větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů.*

[14] Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je posouzení stupně invalidity otázkou odbornou, medicínskou. Rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud sám zdravotní stav posuzovaného nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud pouze ověřuje, zda posudek příslušné posudkové komise je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku – srov. konstantní judikaturu tohoto soudu, např. rozsudky ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012-24, ze dne 15. 5. 2013 č. j. 6 Ads 11/2013-20, nebo usnesení ze dne 31. 5. 2023, č. j. 5 Ads 129/2021-32).

[15] Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudky těchto komisí jsou v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je správní soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a jak je uvedeno výše, je nezbytné klást zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě odůvodnila, aby byly přesvědčivé i pro soud, který nemá, a ani mít nemůže, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí (rozsudky NSS ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, č. 526/2005 Sb. NSS, či ze dne 14. 12. 2017, č. j. 5 Ads 158/2016-57).

[16] Krajský soud požádal PK MPSV v Plzni o vypracování posudku pro posouzení odborné otázky zdravotního stavu stěžovatele a výběru a zařazení jeho rozhodujícího zdravotního postižení dle přílohy vyhlášky o posuzování invalidity. PK MPSV v posudku ze dne 27. 11. 2024 shrnula, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti byl [obsahuje citlivé údaje]. Souhrnná lékařská dokumentace návazná na provedený [obsahuje citlivé údaje] přílohy k vyhlášky

o posuzování invalidity, která stanovuje míru poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 30 – 40 %. Při zohlednění profese stěžovatele zhodnotila PK MPSV ztrátu pracovní schopnosti stěžovatele na horní hranici uvedeného procentního rozpětí ve výši 40 %. Vzhledem k tomu, že další zdravotní postižení uvedená v dg. spektru nemají dopad na ztrátu pracovní schopnosti, nevyužila již PK MPSV ve svém hodnocení § 3 vyhlášky o posuzování invalidity.

[17] PK MPSV dále uvedla, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatele nelze hodnotit dle [obsahuje citlivé údaje] vyhlášky o posuzování invalidity, neboť se nejedná o [obsahuje citlivé údaje]. V rámci pracovní rekondace PK MPSV uvedla, že stěžovatel není schopen výkonu těžké fyzické práce, práce spojené s manipulací s těžkými břemeny, ve vynucených neměnných polohách. Je schopen odpovídajícího pracovního zařazení respektujícího uvedená omezení s možností střídání poloh sed – stoj. K námitkám stěžovatele PK MPSV uvedla, že výsledné funkční postižení bylo vyhodnoceno jako středně těžké, těžkým jej neshledala. K aplikaci § 3 vyhlášky o posuzování invalidity PK MPSV uvedla, že profese stěžovatele (řidič, resp. aktuálně zedník) byla zhodnocena určením horní hranice příslušné procentní limitace, když samotné [obsahuje citlivé údaje] postižení ztráty 40 % míry poklesu pracovní schopnosti nedosahuje. V souhrnu doložené lékařské dokumentace a v komisi provedeného vyšetření neshledala postižení takové tíže, které by způsobovalo ztrátu pracovní schopnosti ve výši 50 % a výše.

[18] Námitce stěžovatele o nedostatečném vypořádání námítky, že v jeho případě je nutné vycházet z kapitoly [obsahuje citlivé údaje] vyhlášky o posuzování invalidity, Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Z výše uvedeného je totiž zřejmé, že PK MPSV, z jejíhož posudku krajský soud vycházel, se touto otázkou zabývala a dospěla k závěru, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatele nelze hodnotit podle této položky vyhlášky o posuzování invalidity.

[19] V bodu 24 rozsudku ze dne 29. 8. 2018, č.j. 10 Ads 121/2017–44, Nejvyšší správní soud vyslovil, že „*důvody zvýšení procentní hranice pro nemožnost využít profesní kvalifikaci vyhláška neumožňuje promítnout v postupu podle § 2, kde jsou uvedeny pouze vlivy zdravotních postižení. Zohlednění výkonu profese, možnosti rekvalifikace a podobných důvodů je možno provést pouze dle § 3 vyhlášky, tedy v rámci úvah o dalším zvýšení již zvolené procentní míry poklesu pracovní schopnosti.*“ (Shodně též rozsudek NSS ze dne 15. 8. 2018, č. j. 10 Ads 351/2017–38.)

[20] Ztížený výkon profese pojištěnce v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu tedy není možné hodnotit v rámci stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti podle § 2 vyhlášky o posuzování invalidity. Je možné jej hodnotit pouze podle § 3 této vyhlášky. PK MPSV tudíž na str. 6 svého posudku v rámci posudkového zhodnocení postupovala nesprávně, když profesní omezení stěžovatele hodnotila v rámci posouzení míry jeho ztráty pracovní schopnosti podle § 2 vyhlášky o posuzování invalidity a nepostupovala při vyhodnocení profesního omezení stěžovatele podle § 3 téže vyhlášky.

[21] Nejvyšší správní soud proto přisvědčil argumentaci stěžovatele, že PK MPSV pochybila, když jeho profesní zařazení posoudila v rámci hodnocení základního procentního rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti stěžovatele podle § 2 vyhlášky o posuzování invalidity. Nezbyvá tak než konstatovat, že posudek PK MPSV neobstojí z hlediska úplnosti a přesvědčivosti. Stěžovateli je tudíž třeba přisvědčit také v tom, že krajský soud pochybil, když své rozhodnutí ohledně hodnocení profesního omezení stěžovatele založil na posudkovém závěru posudku PK MPSV.

[22] Námitka stěžovatele, že se krajský soud nezabýval všemi námitkami stěžovatele, však není důvodná, neboť krajský soud se s žalobními body uplatněnými stěžovatelem vypořádal. Stěžovatel ostatně konkrétně neuvádí, kterou konkrétní námitku krajský soud měl opomenout. Krajský soud však nesprávně aproboval závěr PK MPSV, že profesní omezení stěžovatele bylo zhodnoceno určením horní hranice příslušné procentní limitace. Stěžovatel má pravdu, že v důsledku této vady

pokračování

je kasační stížností napadený rozsudek nezákonný. Mýlí se však v tom, že je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, neboť z jeho odůvodnění je zřejmé, na základě jakých úvah krajský soud dospěl k závěru o nedůvodnosti žalobních námitek stěžovatele.

[23] PK MPSV vysvětlila, že další zdravotní postižení uvedená v dg. spektru nemají dopad na ztrátu pracovní schopnosti, a nevyužila proto § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity. Neobstojí proto závěr stěžovatele, že při zohlednění jeho dalších zdravotních postižení by došlo k navýšení míry poklesu pracovní schopnosti o 10 procentních bodů podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity.

[24] V návaznosti na výše uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že v dalším řízení bude na krajském soudu, aby se věcí znovu zabýval a uložil PK MPSV znovu posoudit zdravotní stav stěžovatele z hlediska míry poklesu jeho pracovní schopnosti, přičemž podle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity PK MPSV vyhodnotí vliv zdravotního postižení stěžovatele, které je rozhodující příčinou jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, na výkon jeho profese. K argumentaci stěžovatele, že při zohlednění jeho profese by došlo k navýšení míry jeho poklesu pracovní schopnosti o 10 % podle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity, proto lze nyní uvést pouze to, že tato otázka bude řešena v návaznosti na doplnění posudku PK MPSV v dalším řízení před krajským soudem.

[25] Námitkou stěžovatele týkající se snížení výměry přiznaného invalidního důchodu o tzv. vyloučené doby pojištění se krajský soud zabýval v bodu 27 kasační stížností napadeného rozsudku, kde ji vyhodnotil jako nedůvodnou. Nelze proto stěžovateli přisvědčit, že tak krajský soud neučinil, a tím zatížil řízení vadou. Stěžovatel neuvádí, jaké konkrétní vyloučené doby nebyly zohledněny. Jeho obecná argumentace proto nevyvrací závěr krajského soudu, že žalovaná při hodnocení vyloučených dob nepochybila a její postup byl ve prospěch stěžovatele. Nevyvrací proto ani závěr žalované, uvedený na str. 5 jejího rozhodnutí, že provedla kontrolu v evidenci a veškeré vyloučené doby odpovídají údajům uvedeným na evidenčních listech důchodového zabezpečení od příslušných zaměstnavatelů, které stěžovatel vždy stvrdil svým podpisem.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[26] Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[27] Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. července 2026

L. S.

Mgr. Aleš Roztočil v. r.
předseda senátu